

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Prooemivm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

DE CHRISTIANA LIBERTATE

LIBER DECIMVS.
TERTIVS.

PROOEMIUM.

ANNVS iam est & aliquanto, ni fallor, amplius, cum ad me vir quidam pius & doctus librum detulit, Pacificationis acta continentem, quæ coram sacræ Cæsareæ Maiestatis Commissariis inter Serenissimi Regis Hispaniarum, & Principis Matthiæ Archiducis Austriæ, Ordinumque Belgij Legatos, Coloniae habita esse, ipso libri fronspectu dicerentur. Quem librum ut legerem, propterea mea interesse monebat, quod in eo mei mentio fieret, mea que ex oratione quadam prolixè verba ponerentur. Acceptum itaque librum inspexi quidem tunc magis, quam perlegi: tamen animaduerti in id potissimum incumbere, ut libertas religionis & concedi & probari locis passim omnibus oportere, doceret. Quam, quia nonnulli tum dissuadebant, libri que editis ab ea dehortabantur: idcirco cum accusatione graui, eorum & nomina & scripta proferuntur. Atque ego quoque in hunc miser ordinem vocatus sum. Ait enim sic in quadam annotatione: Afflictis Belgis, in hoc conuentu non subleuata est afflictio, sed aucta: ab una parte doctoribus Iuris causam eorum iniquo zelo sinistrè interpretantibus; ab altera Theologis omnem concordiam in religione dissuadentibus, omnesque tam Principes quam priuatos Catholicæ Romanæ ad
arma

arma continuanda, omnemque crudelitatem in illos exercendam, incitantibus. Ac ne ignoraretur, quinam illi essent Theologi; post Cornelij Callidij, quem Iulij Iulianum vocat, consultationem; subiungit. Cunei Episcopi Leouardiensis tractatum de Christiani Principis officio. Nec me præteriens, Secundò, inquit, edita est oratio Ioannis Lensei, contra falsos Patriotas: qui inter alia laudat Catholicam Romanam religionem, quòd sanguine sanctorum se inebriauerit. Quibus verbis quàm potest odiosissimè traducit Principum in seditiosissimos hæreticos iustitiam: quos sanctos etiam vocat, iuxta regulam, Quod volumus, sanctum est. vt autem verbis suis faceret fidem, meà verba audienda & interserenda putauit: quæ me quoque hac non piguit adscribere, vt quid illum tantopere offenderit, sciri possit. Horum, inquam, filiorum Belial, id est, absque iugo, quoniam ingentem esse hac tempestate numerum non nesciunt boni Patriotæ: Romanam religionem plausibiliter accusare se non dubitât, cum per eam reuocari dicunt exilia, reaccendi rogos, patibula restitui, atque ab inferis, vt aiunt, veteret omnes illas pœnarum formas excitari. Atqui si sapiunt, hinc potiùs collaudanda religio est, quòd eius beneficio hæc aduersus Reipublicæ corruptores reuocantur: sic enim illa colitur iustitia, quæ eleuat gentes: sic exterminatur peccatum; quod cum impunitum iustitiæ neglectu relinquitur, miseranda cõsequitur etiam florantissimorum deiectio populorum. Inde enim, si verum fateri volumus, nostræ quoque manat deiectionis origo, parvæ quædam scintillæ, quæ initio, si vigilatum esset, opprimi potuerant; hoc nobis tantum incédium patriæ procrearunt, quantum per annos iam cõplures, magno Catholici Principis studio restingui nõ potuit. Ac sit hoc fortassis ira Dei, iustû suppliciû de prætermissa iustitia repositis: vt quia qui præerant rebus,

cum

eum possent, nolent: iam & cum maximè velint, non
 possint. Semper enim eos admonuit vera religio officij
 huius sui, vt intelligerent iustitiæ se ministros esse, ne-
 que sine causa gladium circumgestare; sed vindices in
 iram Dei esse aduersus eos qui nequiter agunt. Hæc
 verba mea sunt: propter quæ dicor Romanam religio-
 nem laudare, quia se sanguine sanctorum inebriauerit:
 quasi qui iusta necessariaque seueritate in latrones, fu-
 res, sacrilegos, falsosq. testes animaduertat, is eorum
 sese sanguine inebriet. Quasi Paulus, eos qui præ sunt
 Reipub. inebriare se voluerit sanguine illorum qui ne-
 quiter agunt, quia iustitiæ gladium in eos exeri oport-
 ere, ex diuina ordinatione docuerit. Quid aliud vo-
 lui, quàm id ipsum quod tu quoque illis de Psalmo
 verbis commendandum esse putauisti: Vsq. dum ad
 iustitiam reuertatur iudicium, & sequentur illud om-
 nes recti corde? Annectis & alia quæ te offenderunt ex
 eadem oratione. Item, inquis, paulo post: At nos eam
 ipsam quam sic despiciunt, atque execrantur, & con-
 spunt, tanti facimus, vt solam veram Christi Eccle-
 siam esse, minimè dubitemus. Ideoque nihil esse mi-
 randum, si dignitatis eius, si libertatis & amplitudi-
 nis summam semper habendam esse rationem arbi-
 tremur: si pro eius honore atque auctoritate tantum
 zeli, tantumque virtutis suscipiatur à Catholicis prin-
 cipibus, vt illam suis armis, omnique conatu defendat.
 Repugnandum enim omnino est pro defensione do-
 mus Dei. Decertandum est omni ope ac viribus pro ea
 matre, quæ nos in Christo genuit, fouit, educavit.
 Quæcunque fluctuum vis insurgat, quæcunque tan-
 dem tempestas oriat, retinenda est hæc tanquam Ar-
 ca Noe: extra quam repertus quisquis est, insanis seculi
 huius vndis obruitur. Sic ego, pro quo mihi margina-
 li quadam annotatione reponitur: Spiritus non Chri-
 sti, sed Antichristi. Videlicet quia Romana, pro qua
 omni

omni ope ac viribus decertandum esse dixeram, Ecclesia, quam & Catholicę cognomine cohonestat: illi tamen non Christi, sed Antichristi regnum esse videtur. quod mirandum non est, quia si diabolus, cum sit tenebrarum princeps, transfiguratur se in angelum lucis, & cum sit Christi aduersarius, tamen haberi Christus velit: nihil nouum, si ministri eius, hoc quod reuera sunt, in alios transferant. Nam & Iudæi Christo demonium tribuebant, quo maximè ipsi pleni erant. Contempsit igitur tuæ omnia, librumque reddidi, nec in eo discutiendo ponendam mihi aliquam operam studiumque putavi. At iam confectis conscripſis que et alia occasione superioribus, cum libri supradicti meminissim, summamque in eo pro adstruenda libertatis Auctoris diligentiam animaduertissim: cogitavi fieri posse ut essent in eo nonnulla ad quæ sileri non expediret. Quamuis enim dictum sit Sapientis, non esse respondendum stulto secundum stultitiam ipsius: tamen idem precipit respondere stulto ad eius stultitiam, ne ille sibi sapiens esse videatur. Repetitur ergo librum: quem cum vndique varijs ebullientem argumentis deprehendissim, pauca quædam præcipuaque delegi, ad quæ non inutilis omnino responsio videretur.

CAPVT I.

Quòdnam hic collector libertatis fundamentum statuerit.

UM igitur pacificationem Gandauensium ab ipsis Cæsareæ Maiestatis cõmissarijs celebratã, ab ipsoque Catholico Hispaniarũ Rege pro rēporis necessitate probatã, visum esse Libertinis istis modò minimè sufficere: idque, ut aiebāt, propter commutatum rerum statum. (Nam cum plus sibi de Gandauensi pacificatione detrimenti metuere,